

Boven jezelf uit zingen

Auteur: Dirk Zwart

Recensie over: Boven jezelf uit zingen. Kerkmuzikaal dagboek (Sliedrecht 2010)

Datum: 10 05 2010

Gedurende het kalenderjaar 2009 hield kerkmusicus en componist Dirk Zwart een dagboek bij. Een 'kerkmuzikaal dagboek' noemt hij het, omdat het vooral focust op het terrein waar zijn hart en belangrijkste dagelijks werk ligt: het componeren, uitvoeren en dirigeren van kerkmuziek.

We krijgen door middel van dit dagboek een inkijkje in de dagelijks beslommeringen, mijmeringen, ergernissen en vreugden van een kerkmusicus. Dirk Zwart is een kerkmusicus met grote toewijding en inzet. Er brandt een groot vuur in hem. Daar alleen al ligt de kracht van zijn boek. Elke kerkganger zou het moeten lezen om eens te zien hoeveel energie toegewijde kerkmusici zoals Zwart steken in de kerk en haar zaak. Dat wordt nog weleens over het hoofd gezien of onvoldoende gewaardeerd.

Van die miskennis doet Zwart ook zelf verslag. In en buiten zijn eigen gemeente (Zwart is cantor-organist in de vrijgemaakt-gereformeerde kerk in Rotterdam-Centrum) loopt hij regelmatig met zijn hoofd tegen een muur van onbegrip. Hij heeft grote zorg over de steeds sterker wordende invloed van de evangelische liedcultuur. Zwart staat voor kwaliteit, en die ontbeert de evangelische liedcultuur in zijn ogen. Maar die visie wordt niet altijd begrepen of domweg genegeerd. Alles wat lekker zingt moet toch kunnen?

De boosheid over die houding vormt in dit dagboek een constante onderstroom die zich soms met kracht manifesteert. Dan heeft Zwart de drang om tikken uit te delen of een wat bittere toon aan te slaan. Bijvoorbeeld als hij reageert op de makers van *Psalmen voor nu* (Psalmen op pop-achtige muziek), of als hij zich keert tegen een jonge promovenda die meent dat de huidige opleiding tot kerkmusicus verouderd is omdat er geen aandacht is voor de *band* in de kerk. Daar doet hij dan wat nukkig over. Het gaat bij hem zoals bij veel mensen in wie een groot vuur brandt: aan dat vuur kunnen omstanders zich schroeien. Af en toe zou je dan ook weleens willen dat de schrijver wat meer zelfrelativering ten toon zou spreiden.

Maar zijn frustraties zijn er natuurlijk niet minder reëel om. Wie voor kwaliteit staat moet de versimpeling die ook kerkelijk om zich heen grijpt wel met zorg bezien. Daarom houdt Zwart als een terriër vast aan kwaliteit. Niet alleen in zijn verzet tegen de evangelicalisering, ook in zijn rol als deskundige bij de samenstelling van het *Nieuwe Liedboek* en als motor van de recent opgerichte *Stichting Nieuwe Kerkmuziek* (voor de website zie [hier](#)). Ook die twee zaken lopen als een rode draad door het jaar heen.

Maar ook op de twee laatstgenoemde fronten is de toon vaak bezorgd. Het is alsof de schrijver zich teweerstelt tegen iets dat onafwendbaar lijkt. Nu is er voor mijn gevoel inderdaad een soort tweede reformatie in kerk en religie gaande waarbij oude onderscheidingen en tegenstellingen op de schroothoop gaan. Wie dan aan een bestaande cultuur wil vasthouden, loopt de kans gefrustreerd te worden. Maar dat hoeft Zwart niet te worden. In plaats van gefocust te zijn op de zwakte van anderen, zou hij wat meer mogen uitgaan van eigen kracht. Die kracht heeft hij. Samen met Martin de Geus maakt hij prachtige liederen die in eenvoud een geheel eigen toon in de kerkmuziek aanslaan, liederen die naar mijn mening berekend zijn op een nieuwe fase in kerk en liturgie.

Te waarden vond ik ook de openhartigheid van het boek. En: er zit vaart in. Ik las het toch niet al te dunne boek tussen de bedrijven door in twee dagen uit. Een aanrader voor iedereen die geïnteresseerd is in kerk en kerkmuziek. Het biedt een tijdsbeeld van een periode die misschien achteraf cruciaal zal blijken te zijn.

Piet van Die (predikant te Papendrecht)
(overgenomen van zijn website www.pietvandie.nl)